

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

PAPP KÁROLY r. altábornagy

Szám:

Tárgy: alapjogot érintő rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

Hiv. szám: –

Ügyintéző: gy

Telefon:

E-mail:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **panaszos** által előterjesztett panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: ORFK) – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 330. § (2) bekezdése, Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület (tájékoztatásul)
- 3) rendőri szerv vezetője (tájékoztatásul)
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos e-mailben terjesztette elő panaszát a Panasztestületnél, melynek kiegészítésére nem került sor.

A Panaszos beadványában a rendőri szerv rendőrei által vele szemben foganatosított rendőri intézkedéssel összefüggésben terjesztette elő panaszát.

A Panaszos előadta, hogy *-n * óra * perckor az őt foglalkoztató Kft. által bérelt pihenőben „rendőri intézkedés alanya” volt.

A Panaszos a saját munkáját végezte. * órakor megjelent három nyomozó, akik jelezték, hogy elviszik. A Panaszos kérdezte, „milyen okból”, erre azonban „választ sem szóban, sem írásban” nem kapott. A három rendőr közül az egyik a „többi kolléga előtt” megbilincselte a Panaszost, annak ellenére, hogy elmondta a rendőröknek, hogy velük megy és együttműködik velük, illetve, hogy megítélése szerint „nincs szükség bilincsre”.

A Panaszos megítélése szerint „a bilincs használata nem volt indokolt és arányos intézkedés”, valamint „nagyon megalázó volt” a kollégái „és más repülőtéri dolgozó előtt az intézkedés”.

Megbilincselve az épületbe. Ott a cipőfüzőjét kérték, hogy fűzze ki a cipőjéből. A Panaszos kérdezte, hogy „miért”, melyre azt válaszolták a rendőrök, hogy „kárt ne” tegyen magában, ezért inkább levette a cipőjét és úgy tartózkodott a „zárkában”.

A Panaszos előadta továbbá, hogy hiába kérdezte, milyen okból tartják „bezárva, mindvégig nem feletek konkrét indokkal” a rendőrök.

* óra körül kihallgatták. A kihallgatás * óra * perckor „fejeződött be, amikor közölték” vele, hogy tanúként hallgatták ki.

A kihallgatás végén „két oldalnyi” tájékoztató dokumentumot kapott a Panaszos, melyet a beadványához mellékeltek, illetve egy igazolást az előállításról, melyet szintén csatolt panaszához. Sérelmezte továbbá, hogy jegyzőkönyvet a kihallgatást végzők nem adtak számára.

Kérte a Panasztestületet, hogy panaszát „a törvényes határidőn belül bírálják el”, valamint „az eljárás eredményéről a jogszabályban megadott módon” őt „a fenti címen értesítsék”.

A Panaszos a vele szemben foganatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban – *beadványa szerint* – az alábbiakat sérelmezte:

1. tanúkihallgatási jegyzőkönyvének másolatban történő kiadásának elmaradását,
2. az előállítás jogalapját, jogszerűségét, tájékoztatás elmaradását, a lábbeli cipőfüzőjének elvételét,
3. a kényszerítő eszköz (bilincs) aránytalanságát.

A Panasztestület hivatkozott állásfoglalása szerint a rendőri intézkedés érintette a Panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jogát.

A Panasztestület lefolytatott eljárásában megállapította, hogy a rendőrök intézkedési kötelezettsége fennállt, a Panaszos előállítására jogszerűen került sor

A Panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét állapította meg a bilincselés kapcsán, mivel annak alkalmazása megfelelő jogalap nélkül történt.

Az állásfoglalás megállapította továbbá, hogy az előállítás időtartama miatt sérült a Panaszos személyi szabadsághoz való joga.

A Panasztestület a Panaszos által sérelmezett – előállítás okáról szóló tájékoztatás elmaradása – kérdésben a panaszosi és a rendőri jelentések között feszülő ellentmondást nem tudta feloldani, ezért a Panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét nem állapította meg.

A Panasztestület megítélése szerint az alapjogsérelem elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően – súlyos alapjogsérelem esetén – a panaszt az országos rendőrfőkapitány bírálja el.

II.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettségének keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközöket szerezte be:

- panaszbeadványa;
- a rendőri szerv vezetője által, a Panasztestület részére megküldött összefoglaló jelentés és annak mellékletei;
- Egyedi utasítás fokozott ellenőrzés elrendeléséről;
- Osztály, jelentés a sérelmezett intézkedésről;
- Alosztály jelentés előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról a Panaszos vonatkozásában;
- Alosztály „Igazolás a rendőrségi előállítás időtartamáról” elnevezésű formanyomtatványa a Panaszos vonatkozásában;
- „Tájékoztató az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről” elnevezésű formanyomtatványa a Panaszos vonatkozásában;
- „Tájékoztató az előállított részére az előállítás okáról” elnevezésű formanyomtatványa a Panaszos vonatkozásában;
- „Jegyzék a letéti tárgyakról” elnevezésű formanyomtatványa a Panaszos vonatkozásában;
- Alosztály, jelentés adatgyűjtésről, kamerafelvétel elemzéséről;
- jegyzőkönyv tanúkihallgatásról;
- Osztály jegyzőkönyvek tanúkihallgatásról;
- jegyzőkönyv gyanúsított kihallgatásáról;

- rendőri szerv vezetőjének szakmai állásfoglalása.

III.

A rendőri intézkedés elleni panasz kivizsgálásakor vizsgálat tárgyává tettem, hogy valamennyi panaszosi sérelemre kiterjed-e a hatásköröm.

1. A tanúkihallgatási jegyzőkönyvének másolatban történő kiadásának elmaradása

Az Rtv. 92. § (1) bekezdés szerint: „*Akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint*

*a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően*

*ba) az országos rendőrfőkapitány,
bb) a belső bűnmegelőzési és büntfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.”*

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 70/B. § (7) bekezdés második mondata szerint:

„(7) A tanú részére a vallomását tartalmazó jegyzőkönyvről, illetőleg jegyzőkönyv-része-ről adható másolat.”

A büntetőeljárás során keletkezett iratokból másolat adásáról szóló 10/2003. (V. 6.) IM-BM-PM együttes rendelet (5) bekezdése szerint:

„(5) A másolatért - ha az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) másként nem rendelkezik - az Itv. mellékletének IV. címében meghatározott összegű illetéket kell megfizetni.”

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény mellékletének IV. címében (A másolat és kivonat illetéke) 1. pontja szerint:

„1. Az államigazgatási eljárásban készített hitelesített vagy hitelesítetlen másolat, illetőleg kivonat illetéke – ha e Melléklet kivételt nem tesz – oldalanként magyar nyelvű másolat esetében 100 forint, idegen nyelvű másolat esetében 300 forint. A nem hitelesített fénymásolat illetéke oldalanként 100 forint.”

A Be. 195. § (1) bekezdés szerint:

„195. § (1) Akire nézve az ügyész vagy a nyomozó hatóság határozata közvetlen rendelkezést tartalmaz – ha e törvény kivételt nem tesz –, a határozat ellen a közléstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

A Be. 196. § (1) bekezdés szerint:

„(1) Akinek az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása a jogait vagy érdekeit közvetlenül sérti, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.”

A belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 140. és 141. §-ai szerint:

„140. § A panaszt írásban vagy szóban lehet előterjeszteni. A szóban előterjesztett panaszt jegyzőkönyvbe kell foglalni.

141. § A nyomozás során a panaszt a határozatot hozó, az intézkedést foganatosító, illetőleg az intézkedést elmulasztó nyomozó szervnél célszerű előterjeszteni.”

Panaszos sérelmezte, hogy részére a kihallgatást végző rendőrök a jegyzőkönyvből nem adtak.

A Panasztestület ebben a kérdésben nem foglalt állást.

A büntetőeljárás részét képező eljárási cselekmények (pl.: házkutatás, rabosítás, tanúkihallgatás, gyanúsított kihallgatás, lefoglalás, stb.) jogszerű végrehajtásának elbírálására közigazgatási eljárás keretei között nincs törvényes lehetőség. A büntetőeljárás részét képező eljárási cselekményekkel szemben a Be. által meghatározott jogorvoslati fórumrendszer keretein belül és módon lehet panasszal élni.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján jelen eljárás tárgya kizárólag az Rtv. IV., V. és VI. fejezete által szabályozott rendőri intézkedésekkel szembeni panaszok elbírálása lehet. A büntetőeljárás megindulását követő eljárási cselekményekkel összefüggő panaszok elbírálására a törvényességi felügyeletet gyakorló ügyészség rendelkezik hatáskörrel, a Ket. keretei között ezek alapján nincs törvényes lehetőség, ezért e panaszpont vizsgálatát mellőztem.

A Panaszos által a tanúkihallgatási jegyzőkönyvének másolatban történő kiadásának elmaradása miatt előterjesztett panasz – a hivatkozott törvényi rendelkezésekre tekintettel – hatáskör hiányában nem bírálható el, ezért a jelen határozatban foglalt döntés arra nem terjed ki.

IV.

A tényállás minden részletre kiterjedő tisztázása érdekében lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a Panaszos által a Panasztestületnél előterjesztett panaszban megfogalmazott állításokat alátámasztó bizonyítási indítványt, nyilatkozatot, illetőleg egyéb bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott. Az eljárás során – az intézkedő rendőrök által tett jelentésekben foglalt nyilatkozatokon túl – egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eleget lehetett tenni a Ket. 50. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Ezek alapján a Pp. 195. § (1) bekezdése szerint, a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul. Ezen álláspontom kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre¹ is.

V.

---

¹ Pl.: 1/2004. Büntető jogegységi határozat, BH2009. 230, Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.

2. Az előállítás jogalapja, jogszerűsége, a tájékoztatás elmaradása, a lábbeli cipőfűzőjének elvétele

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint:

*„(2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,
b) aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható;”*

A büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 370. § (2) bekezdés a) pontja szerint:

„(1) Aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, lopást követ el.

(2) A büntetés vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztés, ha

a) a lopást kisebb értékre vagy követik el.”

[Lopás]

A Be. 459. § 31. pontja (6) bekezdés a) pontja szerint:

„(6) E törvény alkalmazásában az érték, a kár, valamint a vagyoni hátrány

a) ötvenezer-egy és ötszázezer forint között kisebb,”

Az Rtv. 33. § (3) bekezdés szerint:

„(3) A rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.”

Az Rtv. 33. § (4) bekezdés szerint:

„(4) Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.”

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 30. § (3) bekezdés szerint:

„(3) Az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. § (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.”

A Szolgálati Szabályzat 31. § (8) bekezdés szerint:

„(8) Az előállítás biztonsági követelményeire figyelemmel, valamint az esetleges önkárosítás megelőzése érdekében az előállító helyiségben a fogvatartott saját tulajdonú alsó- és felsőruházatát nadrágszjij nélkül, lábbelijét cipőfűző nélkül tarthatja magánál.”

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése alapján:

„(2) A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.”

A Szolgálati Szabályzat 5. § (6) bekezdése szerint:

„(6) A rendőr az Rtv. V. Fejezetében foglalt intézkedését vagy az Rtv. VI. Fejezetében foglalt kényszerítő eszköz alkalmazását követően az Rtv. IX. Fejezetében meghatározott panasz lehetőségéről szóló tájékoztató keretében felhívja az intézkedés alá vont személy figyelmét a panasz előterjesztésének határidejére is.”

A Panaszos panaszbeadványában sérelmezte, hogy – kifejezett kérdése ellenére – a rendőrök sem szóban, sem írásban nem tájékoztatták arról, hogy miért kerül sor az intézkedésre, valamint a lábbelijének cipőfűzőjét is kérték, hogy fűzze ki a cipőjéből, de ő inkább levette a cipőjét és úgy tartózkodott a „zárkában”. A rendőrök a cipőfűző „eltávolítására” vonatkozó kérdésére azt válaszolták, hogy erre azért van szükség, hogy „kárt ne” tegyen magában.

A Panasztestület álláspontja szerint a rendelkezésre álló adatok alapján felmerülhetett a gyanúja, hogy a Panaszos jogellenes cselekményt követett el, ezért ez az Rtv. 13. §-a (intézkedési kötelezettség) értelmében rendőri beavatkozást tett szükségessé, intézkedési kötelezettséget keletkeztetett.

Az előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint *-n, * óra * perckor egy személy bejelentést tett a rendőrségen, mely tulajdon elleni bűncselekmény gyanúját vetette fel.

Adatgyűjtés során megállapításra került, hogy a Panaszos három másik társával együtt érintett lehet a cselekmény elkövetésével. A fentiekre tekintettel került sor az előállításukra.

Az előállításról készült jelentés alapján a későbbi Panaszost *-n, * óra * perckor a pihenő helyiségben az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint igazoltatták, aki a rendőri intézkedésnek alávetette magát, a személyazonosságát hitelt érdemlő módon igazolta.

Ezt követően az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján előállították az előállító helyiségbe.

Egyetértek a Panasztestület megállapításával, mely szerint az intézkedő rendőr az Rtv. 13. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget tett és a bejelentés alapján jogszerűen kezdeményezett intézkedést a Panaszossal szemben.

Az intézkedő rendőr megalapozottan feltételezte, hogy a Panaszost és társait a Btk.-ban meghatározott előírások megsértéséből eredően lopás vétsége bűncselekmény elkövetésével gyanúsíthatóak.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja, és az Rtv. 29. § (2) bekezdése alapján jogszerűen került sor a Panaszos igazoltatására, illetve az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja alapján a szándékos bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható Panaszos előállítása megalapozott és jogszerű volt, ezért a panasz e tekintetben alaptalan.

A tájékoztatás elmaradására irányuló panasz tekintetében az alábbiakat állapítottam meg.

A Panaszos a Panasztestület felé benyújtott beadványában azt nyilatkozta, hogy a rendőrök kifejezett kérése ellenére nem tájékoztatták őt sem szóban, sem írásban az intézkedés okáról.

A Panasztestület ebben a kérdésben úgy foglalt állást, hogy a Panaszos állításával ellentétben az előállításkor intézkedő rendőrök az előállítás célját és jogalapját közölték.

A jogszabályokban szabályozott tájékoztatásokat a Panaszos jogairól és kötelezettségeiről, jogorvoslati jogáról, panaszjogáról írásban megadták.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítottam, hogy a Panaszos az előállítás során tett nyilatkozataiban („*Igazolás a rendőrségi előállítás időtartamáról*”; „*Tájékoztató az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről*”; „*Tájékoztató az előállított részére az előállítás okáról*” elnevezésű formanyomtatványok) az abban foglaltakat megértette, aláírásaival hitelesítette.

A Panaszos nem nyilatkozott olyan körülményről, miszerint az általa kitöltött és aláírt nyilatkozat nem valós akaratát tükrözte volna.

A rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolás kiállításra került, amely dokumentumon feltüntették az előállítás időtartamát, továbbá tájékoztatták a Panaszost a rendőri intézkedés elleni panaszjog lehetőségéről is. A Panaszos az igazolás tartalmát megértette, panaszt nem jelentett be, majd az igazolást aláírásával ellátta és egy példányt át is vett belőle.

A fentiek alapján – a Panasztestület állásfoglalásával megegyezően – megállapítottam, hogy az intézkedő rendőr eleget tett tájékoztatási kötelezettségének. A fentiekre tekintettel, a benyújtott panasz e tekintetben alaptalan.

A lábbeli cipőfűzőjének elvétele irányuló panasz tekintetében az alábbiakat állapítottam meg.

A Panaszos beadványában sérelmezte, hogy az előállítás során a rendőrök a lábbelijének cipőfűzőjét is kérték, hogy fűzze ki a cipőjéből, mindezt azzal indokolták, hogy „kárt ne” tegyen magában.

A Szolgálati Szabályzat 31. § (8) bekezdése alapján az előállítás biztonsági követelményeire figyelemmel, valamint az esetleges önkárosítás megelőzése érdekében az előállító helyiségben a fogvatartott saját tulajdonú alsó- és felsőruházatát nadrágszíj nélkül, lábbelijét cipőfűző nélkül tarthatja magánál, így ezen tárgyak elvételre kerültek. E tekintetben a lábbeli cipőfűzőjének elvételére vonatkozó panasz alaptalan.

3. A kényszerítő eszköz (bilincs) aránytalansága

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint:

„(1) A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”

Az Rtv. 17. § (1) bekezdés szerint:

„(1) A rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.”

Az Rtv. 48. § c) pontja alapján:

„A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

c) szökésének megakadályozására.”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdése szerint:

„(1) Bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt

c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg.”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdése szerint:

„A bilincselés módjai:

b) kezek előre vagy hátra bilincselése,”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (6) bekezdés a) pontjának aa) és ab) alpontja szerint:

„(6) A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy

a) a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha

aa) a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől,

ab) az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik,”

A Panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök a többi kollégái előtt bilincselték meg, annak ellenére, hogy elmondta nekik, hogy önként velük megy és együttműködik. Megítélése szerint „a bilincs használata nem volt indokolt és arányos intézkedés”, valamint „nagyon megalázó volt” a kollégái előtt az intézkedés.

A Panasztestület állásfoglalásában a Panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét állapította meg a bilincselés kapcsán, mind annak jogalapja, módja és időtartama vonatkozásában, mivel megítélése szerint a rendőrség kellő jogszabályi felhatalmazás nélkül foganatosította a Panaszossal szemben a kényszerítő eszközt.

A Panasztestület állásfoglalásában kifejtett fenti megállapítással az alábbi indokok alapján nem értek egyet.

Az előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésben foglaltak szerint a Panaszossal szemben az Rtv. 48. § c) pontjai alapján – figyelmeztetést követően – bilincs alkalmazására került sor, amely *-n * óra * perctől * óra * percig tartott.

Ezzel kapcsolatban a kényszerítő eszközt alkalmazó rendőr a bizonyítékok alapján, a jelentésében a bilincselést azzal egészítette ki, hogy a Panaszos ugyan együttműködő volt, ellenállást nem tanúsított, éppen ezért megbilincselésére „csak a gépkocsival történő szállítás

idejére, csak rövid ideig került sor, az esetleges szökés és támadás elkerülése végett, mivel azt teljes mértékben kizárni nem lehetett a gépkocsiban tartózkodás során”.

Az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolás szerint a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamánként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbevétel) alkalmazható.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszert kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is.

Ez az előírás az intézkedő rendőrtől azt követeli meg, hogy a panaszos jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket. E következtetést a rendőr a helyszínen a jövőre vonatkozóan nem végezheti el „patikamérleg”. Számtalan példa mutatta már, hogy a rendőr olykor „alábecsüli” a szükséges intézkedés mértékét. Ezek következménye „jobb esetben mindössze” szökés, rosszabb esetben önkárosítás, súlyos sérülés, lőfegyverhasználat lett. A rendőrtől a törvényalkotó elvárja, hogy az intézkedése során ilyen esetek ne következhessek be.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában – igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban.

A jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés csak „nyilvánvalóan aránytalan” hátrányt nem okozhat az intézkedés alá vont személynek.

A két vizsgálandó kényszerítő eszköz (testi kényszer, bilincs) között jogalkotói jogértelmezés nem tett különbséget súlyuknál fogva sem az Rtv.-ben, sem az intézkedés idején hatályban volt más jogszabályban.

Jogalkotói iránymutatás hiányában a hatóság jogalkalmazói tevékenysége során ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a testi kényszer és a bilincs között fennáll-e „nyilvánvaló” és szignifikáns különbség a tekintetben, hogy mekkora hátrányt okoz.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtéssel jár, mely ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés, földre fektetés) révén képes lehet megtörni az elszenvedőjének akaratát, azaz az akaratlagos ellenszegülő mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincsel

személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tege. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

A testi kényszer alkalmazásával szembeni ellenszegülés esetén maga a testi kényszer hámsérülést, vagy ennél súlyosabb sérülést (ízületi, vagy csontsérülést) is okozhat. A bilincs szabályszerűen felhelyezve további ellenszegülés (a kezek szétfeszítése) esetén szorosabbá válva jellemzően hámsérülést okoz.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem túlnyomórészt a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

Szóba jöhet a kényszerítő eszközök alkalmazásának negatív társadalmi megítélése, és ebben a körben kérdéses lehet, hogy a megbilincselés nagyobb mértékben korlátozza-e az emberi méltóságot, becsületet, mint a folyamatos karfeszítéssel, vagy más módon kivitelezett megfogással történő elvezetés. Jogszabály iránymutatást nem ad a hatóságnak ilyen értékelés elvégzéséhez, így ez nem tartozik a hatáskörömbé.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszert kiváltva, kiegészítve a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet.

Szolgálati Szabályzat 41. § (6) bekezdés a) pontjának aa) és ab) alpontja értelmében a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, továbbá ha az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik.

A rendőri szerv vezetője által készített összefoglaló jelentésből megállapítottam továbbá, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazását indokoltá tette, hogy kifejezetten csak a szolgálati járművel történő előállítás idejére korlátozódott, mivel az előállítást nem speciálisan arra a célra kialakított szolgálati járművel hajtották végre, amely fokozott biztonsági kockázatot jelenthetett volna egy esetleges szökés esetén.

A bilincs alkalmazása kapcsán a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság egy másik esetben megállapította, hogy: „(...) őrzésbiztonsági szempontok alapozták meg a bilincs alkalmazását, mert az együttműködő magatartás és a felperes ígérete, hogy nem fog megszökni nem vezethet az őrzésbiztonsági rendszabályok szigorú szintjének csökkentéséhez.(...)”²

Megállapítottam, hogy a bilincselés és a testi kényszer között nyilvánvaló különbség a korlátozás azaz „hátrányokozás” mértékében nem állapítható meg, sőt a bilincselés a testi kényszerrel szemben csak a karok mozgását akadályozza legfeljebb azonos sérülés veszélye mellett. Ezért a rendőr az Rtv. 15. §-ában foglalt nyilvánvaló hátrányokozás tilalmát nem szegte meg, hiszen úgy a jogszabályi környezetből, mint a tényszerű összehasonlításából nem következik nyilvánvaló különbség a két kényszerítő eszköz között, azaz intézkedése az Rtv. 48. § c) pontjai alapján a bilincselés tekintetében is arányos volt.

A leírtak alapján a panasz e tekintetben alaptalan.

VI.

Az előállítás időtartama tekintetében az alábbiakat állapítottam meg.

A Panasztestület az állásfoglalása elkészítése során az előállítás időtartama tekintetében is megvizsgálta az intézkedést, amelynek során megállapította, hogy a Panaszos alapvető jogai sérelmet szenvedtek.

Tekintettel arra, hogy a Panaszos ezt a kérdéskört nem sérelmezte, ezért azt érdemben nem vizsgáltam, ugyanis a Fővárosi Törvényszék már korábbi – 20.K.31.855/2011/8. számú – ítéletében kimondta, hogy „A bíróság e körben jegyzi meg, hogy az alperesi határozat kizárólag a felperes panaszában foglaltakra kell, hogy reagáljon függetlenül attól, hogy a Független Rendészeti Panasztestület esetlegesen a felperes panaszát meghaladóan más jellegű jogkérdésekben is állást foglal.”.

A Kúria Kfv.III.37.807/2013/4. számú ítélete a fentieket alátámasztja, amely szerint „(...) A FRP-nek az előállítás időtartamára vonatkozó megállapításra nézve rögzítette, hogy e körben a felperes nem terjesztett elő panaszt, ezért annak jogszerűségéről nem kellett döntenie.”

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Döntésem az alábbi jogszabályokon alapul:

- Magyarország Alaptörvénye II. cikk, IV. cikk, XXIV. cikk;
- a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. III. törvény 195. § (1) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 50. § (1) bekezdése, 100. § (1) bekezdés e) pontja, 109. § (1) bekezdés a) pontja;

---

² Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 20. K. 29867/2013/5. számú ítélete

- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 15. § (1)-(2) bekezdés, 16. § (1) bekezdése, 17. § (1) bekezdése, 20. § (2) bekezdése, Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja, 33. § (3)-(4) bekezdés, Rtv. 48. § c) pontja, 92. § (1)-(2) bekezdés, 93/A. § (6), (7) és (9) bekezdése;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 5. § (6) bekezdése, 30. § (3) bekezdése, 31. § (8) bekezdése, 41. § (1) és (4) bekezdés, 41. § (6) bekezdés a) pontjának aa) és ab) alpontja;
- a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 70/B. (7) bekezdés második mondata, 29. § a) és c) pontja, 195. § (1) bekezdés, 196. § (1) bekezdés, Be. 459. § 31. pontja (6) bekezdés a) pontja;
- a büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 370. § (2) bekezdés a) pontja;
- Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény mellékletének IV. címében (A másolat és kivonat illetéke) 1. pontja;
- belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 140. és 141. §-ai;
- A büntetőeljárás során keletkezett iratokból másolat adásáról szóló 10/2003. (V. 6.) IM-BM-PM együttes rendelet (5) bekezdése;

Budapest, 2016. január 04.

Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos